

Eiropas
Komisija

Ieteikumi mācību pakalpojumu sniedzējiem

Eiropas tiesiskā apmācība

Europe Direct dienests jums palīdzēs rast atbildes uz jautājumiem par Eiropas Savienību

Bezmaksas tālruņa numurs (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Informāciju sniedz bez maksas, tāpat arī lielākā daļa zvanu ir bezmaksas (izņemot dažus operatorus, viesnīcas vai taksofonus).

Print ISBN 978-92-79-60811-7 doi:10.2838/48306 DS-02-16-109-LV-C

PDF ISBN 978-92-79-54927-4 doi:10.2838/077048 DS-02-16-109-LV-N

Eiropas Komisija — Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāts

Plašāka informācija par Eiropas Savienību ir pieejama portālā *Europa* (<http://europa.eu>).

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2016. gads

Vāka foto © Sondem — Fotolia / © Africa Studio — Fotolia

© Eiropas Savienība, 2016. gads

Reproducēšana ir atļauta, ja tiek norādīts avots.

Eiropas Komisijas dokumentu atkalizmantošanas politika ir noteikta ar Lēmumu 2011/833/ES (OV L 330, 14.12.2011., 39. lpp.).

Lai jebkādā veidā izmantotu vai reproducētu fotogrāfijas, uz kurām ES nav īpašumtiesību, atļauja jāiegūst nepastarpināti no autortiesību īpašnieka(-iem).

Satura rādītājs

Ievads	2
1. Mācību pasākumu un pasniedzēju sagatavošana	3
a. Mācību piedāvājums, vajadzību novērtējums un mācību mērķi.....	3
b. Pasniedzēju iecelšana	4
c. Mācību programmu īstenošanas vieta, laiks, ilgums un biežums.....	4
d. Informācija	5
2. Mācību pasākumu īstenošana	5
a. Mācību temati	5
b. Mācību pasākumu veidi.....	5
c. Mācību metodika	6
d. Starpprofesiju mācības.....	7
3. Turpmākās darbības pēc mācību pasākumiem (novērtēšana, satura izplatīšana)	9
4. E-mācības	10
5. Pārrobežu mācību pasākumi	12
a. Mācības klātienē	12
b. Apmaiņa	12
c. Valodas jautājumi	13
6. Juridiskās valodas mācības	14
Pielikums. Papildu ieteicamie dokumenti	16

Ievads

Eiropas tiesiskajai apmācībai ir liela nozīme Eiropas tiesiskuma telpas veidošanā, kas balstīta uz tiesu iestāžu sadarbību un savstarpēju uzticību. Šajā dokumentā sniegto praktisko ieteikumu izstrādē vērtīgu ieguldījumu ir devuši Komisijas 2015. gada Eiropas tiesiskās apmācības ekspertu grupas dalībnieki, kuru vidū bija pieredzējuši tiesiskās apmācības pakalpojumu sniedzēji no dažādām tiesību sistēmām un juridiskajām profesijām. Dokuments ir paredzēts personām, kuras sniedz mācību pakalpojumus juridisko profesiju pārstāvjiem (tostarp tiesnešiem, prokuroriem, juristiem, notāriem, tiesu darbiniekiem un tiesu izpildītājiem). Tajā ir doti padomi par to, kā vislabāk sagatavot un īstenot mācību pasākumus un nostiprināt to rezultātus, kā arī minēti konkrēti piemēri. Īpaša uzmanība ir veltīta ar ES tiesībām saistītiem mācību pasākumiem, taču daudzi ieteikumi attiecas arī uz citām tiesību jomām.

Šajā dokumentā iekļautie padomi izriet no attiecīgo ES ieinteresēto personu padziļinātām diskusijām. Tie tiks pārtulkoti visās ES dalībvalstīs runātajās valodās. Komisijas 2011. gada paziņojumā "Uzticēšanās veidošana tiesiskumam ES mērogā — Eiropas tiesiskās apmācības jauna dimensija" tika paredzēts plašs pasākumu klāsts, ar ko virzīties uz priekšu Eiropas tiesiskās apmācības jomā. Tie ir sīkāk aprakstīti dokumenta pielikumā.

1. Mācību pasākumu un pasniedzēju sagatavošana

a. Mācību piedāvājums, vajadzību novērtējums un mācību mērķi

Mācības būtu jāpiedāvā visu ar tiesu sistēmu saistīto profesiju pārstāvjiem.

Vajadzētu būt pieejamām mācībām par dažādiem tematiem. Būtu regulāri jānovērtē, kādas mācības ir vajadzīgas, un temati būtu jāpielāgo izmaiņām tiesību aktos un judikatūrā. Mācībās būtu jāparedz iespēja apgūt ne tikai juridiskās zināšanas, bet arī konkrētas prasmes (piemēram, komunikācija tiesas zālē), spēja reaģēt uz tendencēm sabiedrībā (piemēram, reliģisko pārliecību vai jaunām IT lietotnēm — tīmekļa izsolēm u. c.) un pārvaldības prasmes (piemēram, tiesvedības, laika un tiesas pārvaldība, atbildēšana uz plašsaziņas līdzekļu pieprasījumiem un tiesas IT rīku satura pārvaldība).

Pirms mācību programmu izstrādes:

- **jāizvērtē mācību vajadzības** — individuālās vajadzības būtu jāsalāgo ar sistēmiskām funkcionālajām un organizatoriskajām vajadzībām. Vērā ņemamo mācību vajadzību noteikšanā varētu palīdzēt iepriekšējo mācību pasākumu novērtējumi;
- **būtu jānosaka mācīšanās vajadzības un mērķi** (arī attiecībā uz konkrētām mērķauditorijas grupām, pat nelielām). Tas jādara, lai nodrošinātu mācību programmu atbilstību visām attiecīgajām vajadzībām (piemēram, prasmju apmācība mazām grupām un juridisko zināšanu apguve lielākām grupām).

Individuālo vajadzību novērtēšana

Būtu jāveicina ES tiesību mācību izstrādē un pasniegšanā iesaistīto personu un praktizējošo juristu diskusijas un informācijas apmaiņa. Tā ir svarīga iespēja gūt informāciju un idejas, tāpēc būtu aktīvi jāsekmē. To var darīt, izmantojot, piemēram:

- individuālas intervijas ar speciālistiem, kuri pārstāv mērķauditoriju;
- regulārus apsekojumus (vērsties pie apmācāmo juridisko profesiju pārstāvjiem, viņu kolēģiem citiem tiesību speciālistiem un/vai pilsoniskās sabiedrības), kas palīdzētu novērtēt pašreizējā mācību piedāvājuma trūkumus;
- tiešsaistes veidlapas, kurās juridisko profesiju pārstāvji un tiesu/prokuratūru galvenie pārziņi / priekšnieki / nodaļu vadītāji, struktūras, kas pārstāv tiesību speciālistus, un citas profesionālās apvienības var norādīt mācībās apskatāmos tematus.

Organizatorisko un funkcionālo vajadzību novērtējums (piemērs)

Tiesiskās apmācības pakalpojumu sniedzējiem būtu jānodrošina, ka tiek savlaicīgi sarīkotas mācības, kas vajadzīgas tādu projektu īstenošanai, kas saistīti ar tiesu sistēmu reformu vai tiesu pakalpojumu uzlabošanas stratēģiju. Viņiem būtu jāsažinās ar valstu iestādēm, kas atbild par tiesu sistēmas reformu, un tās ļoti laicīgi jāiesaista.

Efektīvs veids, kā novērtēt mācību vajadzības, ir ieviest juridisko profesiju pārstāvju amata aprakstus un iekļaut tajos attiecīgos pienākumus un uzdevumus. Aprakstus varētu analizēt, lai noteiktu ar katru amatu saistītās mācību vajadzības. Šādās analizēs īpaša uzmanība būtu jāpievērš specifiskiem uzdevumiem, kas saistīti ar ES tiesību instrumentiem un tiesu iestāžu pārrobežu sadarbību.

Pārrobežu mācības

ES tiesību mācību izstrādes jomā mācību pakalpojumu sniedzējiem būtu jānosaka reālistiski mērķi un jāsadarbjas ar mācību pakalpojumu sniedzējiem no citām dalībvalstīm. Viņi varētu iecelt īpašus darbiniekus, kuriem jāstiprina ES līmeņa sakari un jāpārtrauga mācību izstrādes stratēģijas īstenošana. Viņi arī varētu katru gadu uzraudzīt šo mērķu sasniegšanai vajadzīgās darbības.

Papildu informācija

[Mācību vajadzību novērtēšanas paraugprakses](#) piemērus skatiet Eiropas e-tiesiskuma portālā publicētajās faktu lapās¹.

b. Pasniedzēju iecelšana

Pasniedzējiem būtu padziļināti jāpārzina attiecīgais temats un labi jāizprot mācību dalībnieku uzdevumi un pārstāvētā tiesību kultūra. Ir vajadzīgas arī labas saskarsmes un pedagoģiskās prasmes. Vairumam pasniedzēju vajadzētu būt praktizējošiem juristiem, lai viņi varētu izprast mācību dalībnieku darba perspektīvu un sniegt praktiskus ieteikumus un noderīgus komentārus. Atkarībā no mācību temata varētu būt lietderīgi iesaistīt akadēmisko aprindu pārstāvjus, piemēram, iepazīstinot ar jaunu tiesību aktu, par kuru jārada izpratne, taču nav skaidrības par jurisdikciju.

Pasniedzējiem arī vienmēr būtu jāgrib mācīties pašiem, jo īpaši par citu personu mācīšanas māku un prasmi. Šādās mācībās viņi uzzinātu, kā nodrošināt visu mācību dalībnieku aktīvu iesaistīšanu. Mazu grupu pasniedzējiem būtu jāapgūst mācības par mācīšanās veicināšanu.

c. Mācību programmu īstenošanas vieta, laiks, ilgums un biežums

Nosakot mācību programmu īstenošanas **laiku un vietu**, būtu jāņem vērā to dalībnieku darba prasības. Mācību pasākumi galvenokārt notiek vietējā, reģionālā un valstu līmenī (dalībvalstīs). Ja pasākumus organizē ES līmenī un tajos piedalās dažādu tautību dalībnieki, programmās būtu jāiekļauj arī mācības decentralizētās vietās.

Būtu jāsaista atsevišķi, taču tematiski saistīti mācību pasākumi, tādējādi radot sinerģiju (piemēram, tie jāsarīko vienā laikā un vietā, lai pārtraukumos dalībnieki varētu satikt otra pasākuma dalībniekus un apmainīties ar idejām vai pasnie-dzēji varētu samainīties vietām).

Ja **mācību programmas** jāapgūst daudziem speciālistiem, tās **būtu jāatkārto**. Lai sasniegtu lielāku cilvēku skaitu, var izmantot arī aplādes un tīmekļaprādes.

Papildu informācija

Eiropas e-tiesiskuma portālā publicētajās faktu lapās ir sniegti piemēri, kuros izklāstītas “vispusīgas programmas apjomīgām mācībām par jauniem juridiskajiem instrumentiem”²:

- [Rumānijas piemērs](#);
- [Francijas piemērs](#);
- [Eiropas Tiesību akadēmijas piemērs \(ERA\)](#).

¹ https://e-justice.europa.eu/content_good_training_practices-311-en.do#n01

² https://e-justice.europa.eu/content_good_training_practices-311-en.do#n01

d. Informācija

Mācību pakalpojumu sniedzējiem būtu jāgādā, lai visa mērķauditorija par mācību programmām uzzinātu **vairākus mēnešus iepriekš**. Informācijai par mācību pasākumiem vajadzētu būt mērķauditorijai viegli pieejamai, tostarp ar Eiropas Mācību platformas³ starpniecību. Mācību pakalpojumu sniedzējiem ir jānodrošina to rīkoto mācību pasākumu publicitāte un tas, lai mērķauditorijas grupa apzinātos savas vajadzības mācību jomā.

Lai palielinātu praktizējošo juristu motivāciju apmeklēt mācības par ES tiesībām, būtu īpaši rūpīgi jā sagatavo mācību kursu apraksti:

- jānorāda tajos valstu tiesību un ES tiesību saistība;
- paredzētā mācību satura aprakstā skaidri jāparāda ES tiesību saistība ar attiecīgā speciālista darbu.

2. Mācību pasākumu īstenošana

a. Mācību temati

Praktizējošiem juristiem paredzētajās tiesiskās apmācības programmās būtu jāpievēršas ne tikai juridiskajām zināšanām — tajās būtu jāiekļauj arī **juridisko prasmju pilnveide** un plaša **nejuridisko prasmju** klāsta apguve, tādējādi palielinot izpratni par mūsdienu sabiedrību.

Tā kā **ES tiesību apmērs un nozīme** arvien pieaug, tiesiskās apmācības iestādēm būtu jāturpina savu mācību programmu, pasākumu un metodikas — arī ar ES Pamattiesību hartu saistīto mācību — pielāgošana. ES tiesības būtu jāintegrē mācībās par valstu tiesībām un jā māca praktiskā veidā. Konkrētāk, ES tiesības ir jāiekļauj visās profesionālajās ievadmācībās, kuru apgūvējiem ir nepieciešamas zināšanas par ES tiesībām.

Papildu informācija

[Inovatīvu mācību programmu un mācību plānu paraugprakses piemērus](#) skatiet Eiropas e-tiesiskuma portālā publicētajās faktu lapās⁴.

b. Mācību pasākumu veidi

Mācību pasākumi būtu jāizvēlas, ņemot vērā to spēju iespējami labi izpildīt konstatētās mācību vajadzības. Zināšanu nodošanai var izmantot e-mācības. Sarežģīti juridiskie jēdzieni un par tiem pieņemtā augstākās instances tiesu judikatūra, kuru izpratni veicina savstarpēja mijiedarbība, ir jāapgūst klātienē mācībās. Šādas mācības noteikti ir piemērotas prasmju un rīcības pilnveidei.

Klātienē mācībās dalībnieki un pasniedzēji atrodas vienuviet. Tas ļoti palīdz veidot uzticēšanos starp dažādu tautību dalībniekiem.

E-mācības ir elektronisko mediju, informācijas un sakaru tehnoloģijas izmantošana mācību un izglītības vajadzībām. Tiek izmantoti gan visdažādākie līdzekļi, kas pārraida tekstu, skaņu, attēlus, animāciju un straumētu video, gan datorizētas mācīšanās lietotnes un procesi, kā arī vietējais iekštīkls/ārtikls un tīmeklī bāzētas mācības. Sīkāka informācija par e-mācībām ir sniegta šā dokumenta 4. daļā.

³ Drīzumā būs pieejama Eiropas e-tiesiskuma portāla sadaļā par apmācību.

⁴ https://e-justice.europa.eu/content_good_training_practices-311-en.do#n02

Atbilstīgi vienai no izplatītākajām definīcijām **jaukta tipa mācības** nozīmē strukturētas iespējas mācīties, izmantojot vairākas mācīšanās vai apmācības metodes gan mācību telpā, gan ārpus tās. Šī definīcija ietver: dažādas mācību veicināšanas metodes (lekciju, diskusiju, prakses vadīšanu, lasīšanu, spēli, gadījumizpēti, simulāciju), dažādas pasniegšanas metodes (klātienē mācību telpā vai ar datora starpniecību), dažādu plānošanu (sinhronu vai asinhronu) un/vai dažādus mācību vadīšanas līmeņus (individuāli, pasniedzēja vai eksperta vadībā vai grupu/sociālo mācīšanos).

Galvenie ieguvumi, ko sniedz šāda mācību metožu apvienošana, ir šādi:

- tālmācības kursu koordinatori var nodrošināt, ka dalībnieki saņem vienāda līmeņa zināšanas un tādējādi klātienē sanāksmēs var tās aktīvāk izmantot praksē un pieredzes apmaiņā;
- materiāli un digitālā mācību vide ir pieejami ilgāku laika posmu;
- e-mācību kursu var apgūt autonomi un neatkarīgi no dalībnieku grafika.

Apmaiņas pasākumi sniedz praktizējošiem juristiem iespēju vērot ārvalstu kolēģu ikdienas darbu, tādējādi bagātinot pašiem savu praksi un padziļinot zināšanas par citām tiesu sistēmām, un līdz ar to palielina uzticēšanos pārrobežu tiesvedībai. Sīkāka informācija par to ir sniegta šā dokumenta 5. daļā.

c. Mācību metodika

Cilvēki mācās ne tikai klasē vai citā formālā mācību vidē; mācīšanās bieži notiek arī sabiedriskā vidē (mijiedarbojoties un sadarbojoties ar citiem) un neformālos apstākļos (strādājot, pildot uzdevumus un īstenojot pasākumus)⁵.

“Mācīšanās darot” formālā mācību vidē

Mācību iestādes lielākoties izstrādā, izveido un īsteno formālus mācību pasākumus, kas būtu jāpielāgo mācību dalībnieku ikdienas darbam. Tas nozīmē, ka mācību pasākumiem un kursiem jābūt vērstiem uz praksi. Piemēram, teorētiskās zināšanas ir jāapvieno ar norādījumiem un praktiskiem uzdevumiem par to izmantošanu praksē. Tas attiecas arī uz saturu, kas saistīts ar ES tiesībām.

Praksē tas nozīmē, ka mācību pakalpojumu sniedzējiem būtu:

- jāpielāgo mācību metodes dažādu dalībnieku vajadzībām;
- jāiesaista praktizējoši juristi, kam ir tāda pati specializācija kā mācību dalībniekiem un pasniedzējiem/mācītspēkiem;
- jānodrošina dalībnieku aktīva līdzdalība vairumā mācību pasākumu;
- jāizmanto (inter)aktīvas mācību metodes, piemēram, gadījumizpētes, simulācijas, lomu spēles, inscenētas tiesas sēdes u. c.;
- jāapsver iespēja piesaistīt aktierus, tas gan ne vienmēr ir vajadzīgs, jo dažādas lomas un amatus var attēlot dalībnieki;
- jāliek uzsvars uz praktiskajām, arī saskarsmes un izstrādes, prasmēm, kā arī IT un tīmeklī bāzētu resursu izmantošanu;
- jāpiedāvā mācību metožu dažādība, apvienojot teoriju un praksi (judikatūra);
- jāizmanto ar mērķauditorijas grupas profesionālo praksi saistītas gadījumizpētes, arī salīdzinošās;
- jāpasniedz mācības mazākām grupām vai jāsadala auditorija mazākās daļās;
- jāparāda dažādi skatījumi, piemēram, no citas juridiskās profesijas pārstāvja, ārsta vai ekonomista redzesleņķa;
- jāiekļauj mācībās citu attiecīgu iestāžu apmeklējumi;
- jāmāca ES tiesības tā, lai katrs jurists uzskatītu to zināšanas par savā profesijā noderīgām;
- jāatvēl pietiekami daudz laika dalībnieku diskusijai un atgriezeniskajai saitei, jāgādā, lai dalībnieki saprastu mācību laikā izsniegtos materiālus, un jāsniedz strukturēta atgriezeniskā saite;

⁵ Sk., piemēram: <https://www.youtube.com/watch?v=t6WX11iqmg0>

- xiv) jāgādā, lai formālajos mācību pasākumos tiktu iestrādāts “mācīšanās darot” princips, tiktu izveidota droša mācību vide un dalībnieki varētu apmainīties ar viedokļiem un pieredzi un cits no cita mācīties bez ārējas uzraudzības vai iejaukšanās.

“Mācīšanās darot” sociālos un neformālos mācību apstākļos

Mācību iestādes var iesaistīties sociālo un neformālo mācību pasākumu, piemēram, darbavietā, izstrādē un pilnveidošanā (iespējams, arī īstenošanā), un tām būtu šādi jārikojas, piemēram, nodrošinot darbavietās izmantojamus mācību rīkus (digitāli nodrošinātas tiešlaika mācības). Papildu informāciju sk. šā dokumenta 4. daļā.

Vēl viena metode, ko patlaban izmanto “vadības pilnveides” mācību programmās, ir praktiskā novērošana — cilvēki tiek novēroti konkrētu uzdevumu izpildes laikā un pēc tam saņem komentārus.

Sākotnējo mācību satvarā mācīšanos darbavietā veicina darbavietas pasniedzējs. Piemēram, Nīderlandē mācīšanās darbavietā veido aptuveni 70 % no sākotnējo mācību programmas. Pārējie 30 % ir īsi mācību kursi, kas regulāri notiek mācību centrā.

Lai palīdzētu darbavietu pasniedzējiem izstrādāt katram mācību dalībniekam īpaši pielāgotu programmu, var sagatavot pasniedzēju vadlīnijas. Teorētiskos un praktiskos seminārus un uzdevumus ar videonovērošanas palīdzību var apvienot ar analīzi par izglītojamā rīcību darbavietā.

Papildu informācija

[Inovātas mācību metodikas paraugprakses](#) piemērus skatiet Eiropas e-tiesiskuma portālā⁶ publicētajās faktu lapās un [“mācīšanās darot” piemērā](#), ko Vācijā īsteno mācībās par tiesu iestāžu sadarbību un citu ES dalībvalstu iekšējām tiesībām⁷.

d. Starpprofesiju mācības

Starpprofesiju mācībās (*cross-professional training*) ir iespējami sarežģītāji — daudz kas ir atkarīgs no mācībās iesaistīto juristu pārstāvētās valsts kultūras, turklāt dažādu juridisko profesiju pārstāvji varētu justies pārliecinātāki, daloties pieredzē ar saviem līdzbiedriem. Tomēr šādas mācības var būt noderīgas. Nevajadzētu uzskatīt, ka starpprofesiju mācībām vienmēr būs pievienotā vērtība; tās ir mērķvirzīts līdzeklis, kas uzlabo izpratni par dažādām funkcijām un ierobežojumiem un rada vienotu izpratni par kopīgiem rīkiem, tostarp ES juridiskajiem instrumentiem.

Kopīgo mācību pasākumu dalībnieki var uzzināt cits cita dažādo profesionālo pieredzi, kas var noderēt tieslietu jomās, kurās konkrētas **nejuridiskās zināšanas** palīdz labāk piemērot tiesību aktus. Piemēram, mācībās par uzņēmumu maksātspējas tiesībām tiesnešiem varētu noderēt likvidācijā specializējušos advokātu un grāmatvežu pieredze ekonomikā.

Ja tas palīdzētu izpildīt attiecīgās mācību vajadzības, iesaistot mācību pasākumos **dažādu juridisko profesiju** pārstāvjus, iespējams, tiktu veicināta labāka izpratne par dažādām lomām un ierobežojumiem, ar ko saskaras citu profesiju pārstāvji. Tādējādi dalībniekiem tiktu radīta iespēja labāk izprast citu profesiju pārstāvju rīcību tiesvedībā un savas manevrēšanas iespējas, kā arī saņemt komentārus par to, kā citi juridisko profesiju pārstāvji uztver viņu rīcību. Šajā kontekstā ļoti noder inscenētas lietas izskatīšanas un simulācijas — dalībnieki var uzņemties citu lomu vai simulēt realitāti, piedaloties lomu spēlē ar attiecīgās profesijas pārstāvi. Labs starpprofesiju mācību piemērs ir vasaras skolas.

Kopīgos mācību pasākumos tiesu iekārtas darbinieki un tās “lietotāji” arī var apspriest tiesu lēmumus, nebaudoties no procesuālām sekām vai ierobežojumiem. Tiesneši var pārspriest dažādu lēmumu kopumu pamatojumu un tādējādi uzlabot citu profesiju pārstāvju izpratni par to, kādus lēmumus tiesas varētu pieņemt turpmāk.

Tāpēc mācību programmās būtu jāparedz iespējas īstenot kopīgus mācību pasākumus dažādu juridisko profesiju pārstāvjiem (gan pasniedzējiem, gan dalībniekiem). Lai nodrošinātu visas mērķauditorijas mācību vajadzību izpildi,

⁶ https://e-justice.europa.eu/content_good_training_practices-311-en.do#n03

⁷ <https://e-justice.europa.eu/fileDownload.do?id=48edbde5-74f2-4bea-a969-f1c8c31d3aa5>

starpprofesiju mācību pasākumu izstrādē un īstenošanā būtu jāpiedalās mācību pakalpojumu sniedzējiem un pasniedzējiem, kuri pārstāv visas iesaistītās profesijas.

Lai gan dažās dalībvalstīs juridisko profesiju pārstāvji nelabprāt piedalās kopīgos mācību pasākumos, šī nevēlēšanās ir mazāka attiecībā uz pārrobežu mācību pasākumiem. Nevēlēšanos piedalīties var mazināt arī, pārmaiņus pasniedzot mācības plenārsesijās un atbilstoši profesijai izveidotajās darba grupās un pievēršoties ar attiecīgo profesiju saistītajām vajadzībām.

Papildu informācija

Piemērus par “mācību pasniegšanu dažādu juridisko profesiju pārstāvjiem” skatiet Eiropas e-tiesiskuma portālā publicētajās faktu lapās:

- [Bulgārijas piemērs](#);
- [Anglijas un Velsas piemērs](#);
- [Itālijas piemērs](#)⁸.

---

⁸ https://e-justice.europa.eu/content_good_training_practices-311-en.do#n01

3. Turpmākās darbības pēc mācību pasākumiem (novērtēšana, satura izplatīšana)

Novērtējot mācību pasākumu, būtu jāņem vērā trīs aspekti: dalībnieku apmierinātība, dalībnieku zināšanu un prasmju pieaugums, kā arī pasākuma ietekme uz dalībnieku darba praksi.

Dalībniekiem būtu jāaizpilda viņu apmeklēto mācību pasākumu **novērtējuma anketas**. Tās sniedz iespēju novērtēt apgūtās mācības un ir kvalitātes kontroles līdzeklis. Lai rezultātus būtu vienkārši salīdzināt, novērtējuma aptaujās pēc iespējas daudziem mācību pasākumiem būtu jāizmanto vienāda novērtēšanas metode. Jautājumi būtu jāformulē tā, lai — ja dalībnieki par konkrētiem elementiem vēlas izteikties kritiski — būtu skaidrs, kā problēmu risināt (piemēram, nevis “Vai mācību ilgums bija pietiekams — jā/nē?”, bet gan “Vai mācību ilgums bija pārāk īss / piemērots / pārāk ilgs?”).

Pasākumu novērtēšanā būtu jāizmanto ne tikai dalībnieku sniegtie vērtējumi, jo tie attiecas vienīgi uz novērojamiem aspektiem. **Citas** novērtēšanas **metodes** ir, piemēram: dalībnieku un pasniedzēju sniegtās atsauksmes (neformālās diskusijās, formālā katra mācību pasākuma noslēguma informatīvajā sanāksmē vai tiešsaistes sesijās/aptaujās); pasniedzēju sagatavots pašnovērtējums, kā arī līdzbiedru sniegts pārskats par norādījumu izstrādes un satura kvalitāti.

Par novērtējuma rezultātiem būtu jāpaziņo, un, ja tie ir negatīvi, atsauksmes būtu jānovērtē/jāanalizē, sadarbojoties ar pasniedzējiem.

Papildus tam kādu laiku pēc mācību beigām, kad ir pamatoti uzskatīt, ka dalībnieki jau ir strādājuši pie vairākām attiecīgām lietām, **būtu jāizvērtē mācību ietekme uz viņu ikdienas darbu**. Šajā posmā novērtējumam ir ļoti liela nozīme, jo mācību galvenais mērķis ir ietekmēt izglītojamā profesionālo darbību. Piemēram, dalībniekiem varētu jautāt, cik lietās viņi ir izmantojuši mācībās apgūto, cik bieži ieskatījušies mācībās izsniegtajos paraugos un judikatūrā, vai viņi ir apmācījuši savus kolēģus vai neformāli izplatījuši jaunās zināšanas/prasmes. Lai saņemtu pietiekamu atbilžu skaitu, būtu jāizstrādā stratēģija, kā motivēt bijušos dalībniekus sniegt atsauksmes vēlākā posmā. Visveiksmīgāk tas varētu izdoties tad, ja ar dalībniekiem vienotos iepriekš. Organizatori varētu, piemēram, izveidot plašu dalībnieku pamatgrupu, kas konkrētā periodā (no sešiem mēnešiem līdz diviem gadiem) pēc mācībām atbildēs uz novērtēšanas jautājumiem. Vēl viena iespējamā metode ir iecelt kontaktpersonas juridiskajās iestādēs, kurās attiecīgie speciālisti strādā; šīs kontaktpersonas savāktu novērtējuma aptauju rezultātus un tos regulāri nosūtītu attiecīgajiem mācību pakalpojumu sniedzējiem.

Lai uzlabotu turpmāko mācību pasākumu kvalitāti un sasaistītu mācību vajadzības ar faktiskajām mācībām, mācību programmas **novērtējumu rezultāti ir jāiestrādā mācību ciklā**.

Papildu informācija

[Mācību pasākumu novērtējumu](#) piemērus skatiet Eiropas e-tiesiskuma portālā publicētajās faktu lapās⁹.

⁹ https://e-justice.europa.eu/content_good_training_practices-311-en.do#n05

4. E-mācības

E-mācību noderīgums

Ar tehnoloģijas palīdzību pasniegtām mācībām ir vairākas priekšrocības, piemēram, tās rada iespēju sasniegt lielāku dalībnieku skaitu, var būt rentablākas nekā mācības klātienē, ir salāgojamas ar praktizējošo juristu blīvo darba grafiku un veicina alternatīvu mācīšanās stilu. Tās ir regulāri jāatjaunina.

Tāpēc mācību pakalpojumu sniedzējiem būtu optimāli jāizmanto jaunā tehnoloģija un jāizstrādā vairāk tālmācības projektu, lai tālmācība tiktu pastāvīgi iekļauta vispārējā tiesiskās apmācības stratēģijā.

Tomēr ir jāapzinās, ka tiesu iekārtā nepastāv e-mācību kultūra. Tāpēc visiem e-mācību rīkiem jābūt ļoti kvalitatīviem un jāatbilst vispārīgajiem ieteikumiem par kvalitatīvu mācību metodiku. Piemēram, dokuments *pdf* formātā nav e-mācību rīks, taču tas var būt mācīšanās stratēģijas daļa. Tāpat arī tiešsaistes prezentācijas *PowerPoint* formātā ir līdzeklis, ar ko izplatīt mācību materiālu videi nekaitīgākā veidā, taču tās nebūs īpaši noderīgas tām personām, kas klātienē mācībās nepiedalījās.

Mācību pakalpojumu sniedzējiem būtu vairāk jāiegulda e-mācību un videokonferenču tehnoloģijā. E-mācību moduļi būtu jāizstrādā kā īsi mācību kursi. Tiem būtu jāsniedz lietotājiem patiešām interaktīva un uz praksi vērsta mācīšanās pieredze. Kā piemēru var minēt jaunās tehnoloģijas (piemēram, īsu videoklipu) izmantošanu, lai izveidotu praktiskas pārrobežu gadījumizpēti par ES tiesībām.

E-mācību rīki

Tīmekļseminārs (saīsinājums no “tīmeklī raidīts seminārs”) ir prezentācija, lekcija, darbseminārs vai seminārs, ko izmantojot videokonferences programmatūru, pārraida internetā. Tīmekļsemināra galvenā iezīme ir tā interaktivitāte, jo auditorija var uzdot jautājumus un apspriest sniegto informāciju ar semināra vadītāju. Savukārt tīmekļapraidē komunikācija notiek tikai vienpusēji un vadītāja un klausītāju mijiedarbība nav iespējama. Kad tīmekļseminārs ir beidzies, to var darīt pieejamu kā tīmekļapraidī.

Aplāde ir klātienē mācību audio/video ieraksts, kas digitālā formātā ir pieejams lejupielādei internetā. Personas, kas nevarēja piedalīties mācībās, var to noklausīties vēlāk. Aplāde arī sniedz dalībniekiem iespēju atkārtot apgūtās zināšanas. Tā kā aplāde ir vienkārši izplatāma, mācības var pasniegt plašākai auditorijai. Aplādes var izmantot mācību pasākumiem, kuros nav vajadzīga plaša mijiedarbība un darbs grupās, jo tām ir ierobežotas mijiedarbības iespējas.

Masveida atvērtais interneta kurss (MOOC) ir mācību kurss, ko bez maksas dara pieejamu ļoti lielam cilvēku skaitam un pasniedz tiešsaistē videoklipu un uzdevumu veidā. Parasti tas ietver mijiedarbību ar pasniedzējiem/lektoriem un galīgo novērtējumu. Kurša dalībnieki lielākoties var pieprasīt sertifikātu par veiksmīgu kursa apguvi; dažkārt par šādu apliecinājumu ir jāmaksā. Dažādas MOOC, arī par ES tiesībām, piedāvā vairākas platformas¹⁰.

E-mācību izstrāde

Mācību pakalpojumu sniedzējiem būtu jānoskaidro, vai attiecīgi tiešsaistes materiāli jau nav sagatavoti citā valodā, un, ja šādi materiāli ir, tie būtu jāizmanto kā sākumpunkts savu mācību materiālu izstrādē, vienlaikus ievērojot īpašumtiesības un lūdzot attiecīgu atļauju.

¹⁰ Daži galveno MOOC platformu piemēri:

Open Education Europa — <http://openeducationeuropa.eu/lv/find/moocs>

OpenupEd — <http://www.openuped.eu/>

Coursera — <https://www.coursera.org/>

Moodle.net — <http://moodle.net/>

Open2study — <https://www.open2study.com/>

FUN (France Université Numérique) — <http://www.france-universite-numerique.fr/juridique.html>

Iiversity — <https://iversity.org/>

Edx — <https://www.edx.org/course-list/allschools/law/allcourses>

Futurelearn — <https://www.futurelearn.com/courses/upcoming>

MOOC Francophone — <http://mooc-francophone.com/>

Izmantojot bezmaksas autortiesību licences, piemēram, [Creative Commons](https://creativecommons.org/)¹¹ piešķirtās, mācību pakalpojumu sniedzēji var aizsargāt savus mācību materiālus, vienlaicīgi atļaujot to atkārtotu izmantošanu. Tomēr šādas licences ļauj materiālu izmantot arī citiem mācību pakalpojumu sniedzējiem.

Kā mācību un informācijas rīki cits citu papildina

Mācības ir viens no rīkiem, ko var izmantot speciālisti, kuru darbs ir saistīts ar ES un ārvalstu tiesību piemērošanu pārrobežu lietās. Cits atbalsta veids ir iespēja jebkurā laikā un rezultatīvi piekļūt uzticamai informācijai. Mācību pasākumi un pieejamie informatīvie rīki būtu jāizmanto vienlaikus. Piemēram, juristi, kas apmeklē mācību pasākumu, būtu jāinformē par praktiskajiem un informatīvajiem ar mācību tematu saistītajiem rīkiem, kurus viņi var izmantot. Arī informatīvajos rīkos būtu jānorāda pieejamās mācību iespējas, instrumenti un paraugprakse, kas palīdzētu juridisko profesiju pārstāvjiem padziļināt zināšanas.

Eiropas e-tiesiskuma portāla sadaļā par apmācību ir iekļauti mācību un e-mācību materiāli, un šī sadaļa ir efektīvs instruments, kas palīdzēs turpmākā Eiropas tiesiskās apmācības izstrādē un izplatīšanā. Pasniedzēji un mācību pakalpojumu sniedzēji tajā var smelties idejas, savukārt juridisko profesiju pārstāvji — uzzināt par mācību iespējām.

Papildu informācija

[E-mācību paraugprakses](#) piemērus skatiet Eiropas e-tiesiskuma portālā publicētajās pirmajās sešās faktu lapās par inovatīvu mācību metodiku¹².

¹¹ <https://creativecommons.org/>

¹² https://e-justice.europa.eu/content_good_training_practices-311-en.do#n03

5. Pārrobežu mācību pasākumi

Pārrobežu mācību pasākumi sniedz iespēju vienuviet sapulcēt dažādu tautību praktizējošus juristus. Ja mācību programmā ir paredzēta aktīva līdzdalība, šādi pasākumi ļoti palīdz veicināt uzticēšanos starp praktizējošiem juristiem no dažādām valstīm un nodrošināt raitu pārrobežu tiesvedību.

Pārrobežu mācību pasākumi ir vēl vērtīgāki, ja dalībnieki pēc atgriešanās darbavietā var izplatīt iegūtās zināšanas, nododot tās saviem kolēģiem.

a. Mācības klātienē

Pārrobežu mācību pasākumu dalībnieki pārstāv atšķirīgas tiesību sistēmas, tāpēc tajos ir jāņem vērā dažādas mācību vajadzības un juridiskās zināšanas. Piemēram, pārrobežu mācībās ir jāizmanto gadījumizpētes, kas ir piemērotas visiem dalībniekiem neatkarīgi no to valstspiederības.

Šie mācību pasākumi būtu jāstrukturē tā, lai dalībnieki no pārējo dalībnieku stāstītā iegūtu zināšanas par to pārstāvētajām tiesību sistēmām. Pasākumos būtu jāatvēl laiks dažādu pieeju priekšrocību un trūkumu apspriešanai (ne tikai pārtraukumos).

Inscenētā tiesvedībā par tiesu iestāžu pārrobežu sadarbību jaunie juristi no dažādām dalībvalstīm tiks mudināti praktizēties reālā juridiskajā dialogā un apzināt nepieciešamību veicināt un īstenot savstarpējās atziņas un savstarpējas uzticēšanās principu.

Klātienē mācību dalībnieki var nolemt turpināt saziņu arī vēlāk un tādējādi izveidot neformālu tīklu, kas palīdzēs risināt ikdienas pārrobežu jautājumus. Tas ir sevišķi iespējams tad, ja mācības ir paredzētas ļoti specializētai auditorijai, kuras darbs bieži ir saistīts ar pārrobežu lietām. Mācību pakalpojumu sniedzēji varētu veicināt šādu tīklošanu, piedāvājot tehnisko atbalstu (piemēram, iepriekšējo mācību dalībnieku grupu mitināšanu sociālajos plašsaziņas līdzekļos).

Ja pārrobežu mācību pasākumu organizēšanai ir ar budžetu saistīti šķēršļi, būtu jāapzina budžeta palielināšanas iespējas, tostarp ārēja finansējuma varianti, ES finansējums¹³ un/vai vienošanās ar citām iestādēm.

Papildu informācija

Piemērus par mācību rīkiem, kas veicina ES tiesību pareizu piemērošanu un tiesu iestāžu starptautisko sadarbību, skatiet Eiropas e-tiesiskuma portālā publicētajās faktu lapās¹⁴.

b. Apmaiņa

Speciālistiem, kuri ir no dažādām dalībvalstīm, taču saskaras ar viena veida profesionālajiem uzdevumiem, pārrobežu apmaiņa sniedz iespēju kopā strādāt un iegūt zināšanas par citu dalībvalstu tiesībām, ES tiesību piemērošanas praktiskajiem aspektiem, kā arī tiesu iestāžu sadarbības instrumentiem. Tas veicina profesionālo sadarbību darbā pie konkrētām pārrobežu lietām.

Apmaiņā var iesaistīt dažādu nozaru speciālistus, un atkarībā no mācību mērķiem tai var būt dažādi formāti.

¹³ Piemēram: http://ec.europa.eu/justice/grants1/programmes-2014-2020/justice/index_en.htm

¹⁴ https://e-justice.europa.eu/content_good_training_practices-311-en.do#n04

Iespējamie apmaiņas dalībnieki:

- praktizējoši juristi, kuri, tieši komunicējot ar citu valstu juristiem un apmainoties ar viedokļiem un pieredzi, iegūs praktiskas zināšanas par citām tiesu sistēmām, Eiropas tiesībām un tiesību aktiem par cilvēktiesībām. Šo mērķauditorijas grupu var iedalīt šādās apakšgrupās:

- “stažieri un nesen praktizēt sākušie juristi”, kas var iegūt papildu idejas savam darbam, iepazīt ES tiesību interpretāciju un piemērošanu, kā arī veicināt savstarpēju sapratni un uzticēšanos; un
- “pieredzējuši juristi”, kas var analizēt savu darbu, gūt papildu idejas par savu tiesību specialitāti un sekmēt savstarpēju izpratni un uzticēšanos.

Ciktāl iespējams, pieredzējušu juristu apmaiņas programmās būtu jāņem vērā dalībnieku specializācija;

- pasniedzēji, kuriem būs iespēja izziņāt uzņēmējā valstī izmantotās mācību metodes, rīkus un programmas, kā arī informēt par paraugpraksi kolēģus;

- tiesu/juridisko iestāžu vadītāji (piemēram, tiesu priekšsēdētāji, prokuratūru vadītāji u. c.), kuri apmainīsies ar viedokļiem un pieredzi un uzlabos savas vadības prasmes.

Var atšķirties **apmaiņas programmu formāts**, piemēram, ilgums, dalībnieku skaits un izmantotās darba metodes:

- īstermiņa apmaiņā dalībnieki var iegūt zināšanas par citām tiesu sistēmām un dalīties pieredzē un tiesu praksē ar kolēģiem. Ir pieejamas dažādas īstermiņa apmaiņas programmas:

- individuāla apmaiņa — viesstažieris vēro kolēģa ikdienas darbu. Šādu apmaiņu var pielāgot dalībnieka specializācijai;
- grupas apmaiņa — juristi no vairākām ES dalībvalstīm noklausās ievadkursu par uzņēmējās valsts tiesību sistēmu, un pēc tam grupa apgūst praktisko programmu. Tādējādi dalībnieki var dalīties ar attiecīgajās dalībvalstīs gūto pieredzi. Juristu grupām no divām dalībvalstīm, kurām ir līdzīgas problēmas, pieredze vai īpaša saistība, var organizēt divpusējas grupu apmaiņas starp tiesām/prokuratūrām / advokātu kolēģijām u. c. struktūrām;
- grupām ar dažādu tautību dalībniekiem var organizēt mācību apmeklējumus uz Eiropas Savienības Tiesu (EST), Eiropas Cilvēktiesību tiesu (ECT), *Eurojust* un vairākām ES iestādēm Briselē. Tajos dalībnieki var dalīties profesionālajā pieredzē un vienlaikus iegūt zināšanas par uzņēmējās iestādes darbību un procedūrām;

- var piedāvāt individuālu ilgtermiņa apmaiņu daudzās Eiropas iestādēs (piemēram, EST, ECT, *Eurojust*). Tās laikā dalībnieki var iedziļināties uzņēmējās iestādes darbā.

Ja kāds tikls šādas apmaiņas jau neorganizē, mācību pakalpojumu sniedzēji sākumā var sarīkot vienu vai divus apmaiņas apmeklējumus, sadarbojoties ar partneri, kas sniedz mācību pakalpojumus citā valstī, un noslēdzot divpusēju nolīgumu par noteikumiem un nosacījumiem (izmaksām, saturu u. c.).

c. Valodas jautājumi

Pasniedzējiem un mācību pakalpojumu sniedzēju darbiniekiem ir jāuzlabo valodas prasmes, lai viņi varētu mācīt pārrobežu auditoriju, kurā ir juristi no dažādām tiesību sistēmām, un organizēt mācību pasākumus, sadarbojoties ar pārrobežu kolēģiem.

Lai novērstu ar valodu saistītus dalības šķēršļus, pārrobežu mācību pasākumos būtu jāizmanto valoda, ko saprot liela mērķauditorijas daļa, vai jānodrošina kvalitatīvs tulkojums.

Noderīga alternatīva, ko izmantot apmaiņas programmās vai mācību apmeklējumos, varētu būtu kontaktpersona uzņēmējā valstī, kura varētu tulkot no uzņēmējās valsts valodas viesa valodā un otrādi. Tātad iespējamo dalībnieku bažas par nepietiekamām valodas zināšanām var mazināt. Ir iespējams arī nolīgt profesionālus tulkus.

6. Juridiskās valodas mācības

Juridiskās valodas mācības būtu jādara pieejamas visām praktizējošo juristu grupām (*EP 2011. gada pētījums*), arī tiesu darbiniekiem, kuriem ir konkrēti juridiskie pienākumi un nepieciešamas arī valodas mācības.

Juridiskās valodas mācību sagatavošana:

- izveidojiet valodas mācību pārvaldībai nepieciešamos institucionālos apstākļus, ieceļot attiecīgus darbiniekus un, iespējams, ļaujot viņiem veltīt valodas mācībām, piemēram, pusi dienas nedēļā;
- pirms mācībām pārbaudiet dalībnieku svešvalodas zināšanas, lai reāli novērtētu viņu valodas prasmes līmeni un atbilstoši pielāgotu mācību saturu.

Juridiskās valodas mācību pasniegšana:

- pasniedziet valodas mācības reģionālā līmenī un iespējami tuvu dalībniekiem (viņu telpās, viņu mītnes pilsētā, vietējās tiesas ēkā, prokuratūrā), lai atvieglotu viņiem mācību iekļaušanu ikdienas grafikā;
- iekļaujiet valodas mācības citos semināros, piemēram, atvēliet pusi dienas ar semināra tematu saistītas būtiskas terminoloģijas apguvei;
- iekļaujiet valodas mācību sistēmā jaunos tiesu iekārtas darbiniekus, izmantojot to pašreizējās valodas prasmes (jo īpaši skolā vai augstskolā apgūtās), un aiciniet viņus apmācīt kolēģus darbavietās (piemēram, tiesā);
- nacentieties uzreiz izveidot jaunu, regulāru un sistemātisku (vispārīgās) valodas mācību shēmu; sāciet ar diviem vai trim jauniem un nelieliem pasākumiem;
- neatbaidiet iespējamus dalībniekus, piedāvājot ilgtermiņa valodas mācības un prasot, lai viņi apņemas piedalīties vairākus mēnešus ilgā mācību programmā; labāk vispirms sarīkojiet dažus īpaši izstrādātus seminārus, lai aizsāktu procesu un radītu motivāciju piedalīties turpmākajās mācībās;
- nelieciet dalībniekiem runāt grupas priekšā, ja viņus tas mulsina; ļaujiet dalībniekiem būt pasīviem, ja viņi to vēlas (laika gaitā un tad, kad dalībnieki sāks izprast tematu, viņiem vajadzētu kļūt aktīvākiem).

Papildu informācija

Paraugprakses piemērus skatiet šādās Eiropas e-tiesiskuma portālā publicētajās faktu lapās:

- [mācību par ES tiesībām un starptautisko sadarbību apvienošana ar juridiskās valodas mācībām Spānijā](#)¹⁵;
- [mācību par ES tiesībām un starptautisko sadarbību apvienošana ar juridiskās valodas mācībām Čehijā, Polijā, Slovērijā un Ungārijā](#)¹⁶.

Mācību materiālus par valodas mācību organizēšanu skatiet Eiropas Tiesiskās apmācības tīkla sagatavotajās rokasgrāmatās par terminoloģiju, ko izmanto tiesu iestāžu sadarbības procesā [civillietās](#)¹⁷ un [krimināllietās](#)¹⁸.

Glosārijus un daudzvalodu tēzauru Eiropas līmenī skatiet attiecīgajā [Eiropas e-tiesiskuma portāla](#) sadaļā¹⁹.

Izglītības terminoloģijas glosāriju visās ES valodās skatiet attiecīgajā [Eiropas e-tiesiskuma portāla](#) sadaļā²⁰.

¹⁵ <https://e-justice.europa.eu/fileDownload.do?id=24bc2afe-282e-4b2c-b773-5f55c7a9efb6>

¹⁶ <https://e-justice.europa.eu/fileDownload.do?id=063cdace-9381-43eb-ba19-40f6f2c03ff9>

¹⁷ https://e-justice.europa.eu/content_civil_law-254-lv.do#n05

¹⁸ https://e-justice.europa.eu/content_criminal_law-255-lv.do#n05

¹⁹ https://e-justice.europa.eu/content_glossaries_and_terminology-119-lv.do

²⁰ https://e-justice.europa.eu/content_training_methodology-253-lv.do#n07

Pielikums. Papildu ieteicamie dokumenti

Šis dokuments ir sagatavots, ņemot vērā Komisijas 2015. gada Eiropas tiesiskās apmācības ekspertu grupas darbu un dažādos avotos (aprakstīti turpmāk) sniegtus ieteikumus.

Pirmā **Komisijas ekspertu grupa Eiropas tiesiskās apmācības jautājumos** 2010. un 2011. gadā apsprieda iespējamās Eiropas tiesiskās apmācības politikas tematus un tādējādi palīdzēja sagatavot Komisijas paziņojumu par Eiropas tiesisko apmācību "Uzticēšanās veidošana tiesiskumam ES mērogā — Eiropas tiesiskās apmācības jauna dimensija" ([COM\(2011\) 551](#)). Šajā paziņojumā ir iekļauti pirmās ekspertu grupas paustie secinājumi.

Pēc **Eiropas Parlamenta** pieprasījuma Eiropas tiesību akadēmija (*ERA*) un Eiropas Tiesiskās apmācības tīkls (*EJTN*) 2011. gadā kopīgi sagatavoja [pētījumu par tiesisko apmācību Eiropas Savienības dalībvalstīs](#). Šajā dokumentā ir izmantoti pētījumā paustie ieteikumi, kas izteikti, pamatojoties uz ES dalībvalstu tiesnešu, prokuroru un tiesu darbinieku individuālu apsekojumu par viņu pieredzi saistībā ar tiesisko apmācību par ES tiesībām, citu dalībvalstu tiesībām un salīdzinošajām tiesībām.

Eiropas Parlamenta pasūtītā un Komisijas īstenotā Eiropas tiesiskās apmācības **izmēģinājuma projekta** satvarā **2012.–2014. gadā** tika veikti četri pētījumu kopumi:

- 1. daļa attiecās uz tiesnešu un prokuroru mācībām,
- 2. daļa — uz juristu mācībām,
- 3. daļa — uz tiesu darbinieku mācībām un
- 4. daļa — uz tiesu iestāžu tīklu un *EJTN* sadarbību.

Šajā dokumentā iekļautie ieteikumi ir aizgūti no pirmajām trim pētījuma daļām, kas ir pieejamas [Eiropas e-tiesiskuma portāla sadaļā par apmācību](#).

Lai komentētu izmēģinājuma projekta rezultātus, **Padome** pieņēma [Secinājumus 2014/C443/04 "Praktizējošu juristu apmācība: būtisks līdzeklis, lai konsolidētu ES *acquis*"](#). Šajā dokumentā ir iekļauti arī Padomes sniegtie ieteikumi.

Papildu informāciju mācību pakalpojumu sniedzēji var skatīt:

- [Eiropas e-tiesiskuma portāla](#) sadaļā par apmācību, kurā publicētas faktu lapas par [mācīšanas paraugpraksi](#) (sk. arī citās šā dokumenta daļās sniegtās saites uz individuāliem prakses piemēriem);
- Eiropas tiesiskās apmācības tīkla (*EJTN*) sagatavotajā ["Rokasgrāmatā par tiesiskās apmācības metodiku Eiropā"](#);
- Eiropas Padomes sagatavotajā [Rokasgrāmatā par mācību metodiku un produktīvu mācību \(par cilvēktiesībām\) materiālos](#).

KĀ PASŪTĪT ES IZDEVUMUS

Bez maksas izdevumi

- Viens eksemplārs:
ar *EU Bookshop* starpniecību (<http://bookshop.europa.eu>).
- Vairāk nekā viens eksemplārs vai plakāti/kartes:
Eiropas Savienības pārstāvniecībās
(http://ec.europa.eu/represent_lv.htm),
Eiropas Savienības delegācijās valstīs, kas nav ES dalībvalstis
(http://eeas.europa.eu/delegations/index_lv.htm),
ar *Europe Direct* dienesta starpniecību
(http://europa.eu/contact/index_lv.htm)
vai piezvanot uz tālruņa numuru 00 800 6 7 8 9 10 11 (zvanišana bez maksas no jebkuras vietas Eiropas Savienībā) (*).

(* Informāciju sniedz bez maksas, tāpat arī lielākā daļa zvanu ir bezmaksas (izņemot dažus operatorus, viesnīcas vai taksofonus).

Maksas izdevumi

- Ar *EU Bookshop* starpniecību (<http://bookshop.europa.eu>).

■ Publikāciju birojs

Print	ISBN 978-92-79-60811-7	doi:10.2838/48306	DS-02-16-109-LV-C
PDF	ISBN 978-92-79-54927-4	doi:10.2838/077048	DS-02-16-109-LV-N